

DÉLVIDÉK

Z O M B O R, 1942 augusztus 12.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 181. sz.Főszerkesztő:
Illés SándorElőfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő
Levél cím: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

Megsemmisültek a nagy Don kanyarban Körülzárt szovjet csapatok

Példátlan arányú veszteségeket szenvedett a Szovjet a nagy tavaszi offenzíva megindulása óta — A kercsi félszigetről kelet felé törnek előre a németek és elfoglalták Szlavjanszkaját
A bolsevisták folytatják sikertelen tehermentesítő támadásaikat a középső arcvonalon —
Bombay kormányzója sortűzzel igyekszik rendet teremteni — A hindu ezredek fellázadtak

Magyar sikerek a szovjet arcvonalon

A vezéri főhadiszállás szerdán délben különjelentésben közölte, hogy a német haderő a légierők hatékony támogatásával megsemmisítette a Kalacstól nyugatra körülzárt 62. szovjet hadsereg zömét és az első szovjet páncélos sereg jelentékeny részét és 57.000 szovjet katonát foglyul ejtettek. A megsemmisítő csatában több mint ezer harcikocsit és 750 löveget zsákmányoltak, illetve megsemmisítettek a németek. Az ellenségnek nagy és véres veszteségei voltak.

A tavaszi offenzíva megindulásától a Don kanyarban lefolyt harcokig bezárólag ebben az évben 1.044.744 szovjet foglyot ejtettek, 6271 harcikocsit és 10.131 löveget zsákmányoltak vagy semmisítették meg és 6052 szovjet repülőgépet pusztítottak el a németek.

A szerdai német jelentések ismét olyan arányú tengely-sikerekről számolnak be a Szovjet elleni harcban, amelyek végső drámai kifejlődés felé terelik a bolsevisták maradék erőinek helyzetét. A déli szovjet arcvonal az összeomlás kétségtelen jeleit mutatja. Hiábavalónak bizonyultak mindazok a tömegtámadások, amelyeket a bolsevisták a középső arcvonalon indítottak a déli front tehermentesítésére. A német és szövetséges erők megingathatatlanul szilárd ellenállásán sorra törtek meg az ellenséges támadó hullámok és az emberpocsékolás egyetlen eredménye a szovjet erők állandó és gyorsütemű gyengülése.

A német vezéri főhadiszállás szerdai hivatalos jelentése a már különjelentésben közölt sikereken kívül hírül adja, hogy a német és szövetséges csapatok a Kercsi félszigetről keleti irányban előnyomulva elfoglalták Szlavjanszkaját. A Kaukázus térségében folytatódik a német előnyomulás. A légierők fokozott erővel támadják a menekülő ellenséget és a Fekete tengeren elsüllyesztették 1 szovjet űrhajót, 2 teherhajót és három parti járművet, hat más hajót pedig megrongáltak. Sztalingrádtól délre 1 páncélos vonatot megsemmisítettek, egyet pedig megrongáltak a németek.

Voronezstól északkeletre az ellenség újra megismételte támadásait, amelyet a németek részben ellenlékésekkal vertek vissza. A harcokban 40 szovjet páncélos megsemmisült.

Rzsev térségben sikeresen verték vissza a németek a tulerőben lévő ellenség támadásait, a Finn öölben pedig elsüllyesztettek három szovjet űrhajót, több más hajót megrongáltak.

A Földközi tengeren elsüllyesztették a német tengeralattjárók az Eagle nevű brit repülőgéphordozóhajót.

A Szovjet ilyen helyzete fokozódó aggodalommal tölti el angolszász szövetségeseit is. London és Washington lehetőségei még akkor sem biztosítanak a Szovjet megfelelő

mértékű támogatását, ha a szövetségesek tényleg megtennének mindent a bolsevisták érdekében és nem csak

ígéretekkel

igyekeznének meggátolni a vörös hadsereg egyre inkább megnyilvánuló csüggedését és kedvvesztettségét. Nem változtatott ezen a helyzeten a moszkvai értekezlet sem.

Az ankarai északamerikai nagykövet, Steinhardt és brit kollégája Knatchbull Hughesen Moszkvában igyekeztek a kedélyeket megnyugtatón és rámutattak arra, hogy jelentős, eredetileg Egyiptomnak szánt amerikai hadsereg van utban Irakon és Iránon keresztül a Kaukázus felé. Argumentációikkal azonban semmiképpen sem sikerült a moszkvai konferenciát meggyőzni. A világsajtó nem egyszer mutatott rá azokra a szállítási nehézségekre, amelyek ilyen tervek keresztülvitelét lehetlenné teszik. Talán a legjobban bizonyítja ezt a mai német hadijelentés, amely szerint sikerült egy amerikai hajókaravánt megsemmisíteni, amelynek hadianyagot kellett volna Egyiptomba szállítania.

Roosevelt külön meghatalmazottja, Bradley támaszpontok átadását követelte Sztalintól a szibériai partokon, ami éles ellentétet kiterjesztésre adott alkalmat. Az angol meghatalmazott ezzel szemben sokkal szerényebb volt és Észak-India területeit ígérte Sztalinnak, hogy az utolsó szovjet orosz harcoljon Németország ellen.

A második arcvonal propagandája kicsit elhalkult angolszász oldalon, német részről viszont egyre több részletet hoznak nyilvánosságra az

európai

védelmi övezettel kapcsolatban.

A svéd sajtó hosszabb jelentésekben foglalkozik a norvégiai partvidéken folyó német katonai gyakorlatokkal, mint a Bud. Tud. stockholmi jelentése közli. A nagyszabású

hadgyakorlatok közben Bergenben káprázatos katonai szemle folyt le, amelyről azt írja a svéd sajtó, hogy a legnagyobb szabású, azok közül, amelyeket norvég területen valaha is megtartottak. A németek azért tartották a katonai szemlét Bergenben, hogy a lakosság lássa, milyen hatalmas felkészültséggel várják a németek az annyiszor beharangozott angolszász partraszállási kísérletet és megmutassák milyen erőt képvisel a német hadsereg. A bergeni újságok színes felvételeket és bőséges riportokat közölnek a hadgyakorlatokról és a csapatszemeről.

A Dagens Nyheter tudósítója, akit a német parancsnokság több más újságíróval együtt meghívott a nyugati erődövezetbe, kimerítő tudósítást közöl a látottakról és megállapítja, hogy az Európát védő német erődövezet példátlan erősségű. Olyan messzehordó ágyukat látott a tudósító a partvidéken, amelyekkel bombázható a Themze torkolatvidéke. Leírja azokat a különleges be rendezéseket is, amelyek nagy kör-

zetben lehetővé teszik az ellenség megfigyelését.

Illetékes római helyről viszont azt közlik, hogy az olasz hadsereg főparancsnokság is messzemenő intézkedéseket tett az olasz partvidék védelmére. Különleges páncélos vonatokot és messzehordó ágyukat helyeztek el az egész partvidéken.

Az egyiptomi

tengely sikerek jelentőségét a svájci sajtó abban látja — mint a Bud. Tud. értesülés közli — hogy a német és olasz csapatok nyomására az angolok kénytelenek voltak Egyiptomba szállítani kaukázusi és középkeleti csapataikat és ezzel a Kaukázus védelmét jelentősen meggyöngyítették. Rommel hadműveletei ezzel elérték céljukat.

Ide iktatjuk még, hogy Ankarában nagy figyelmet szentelnek az új perzsa kormány összeállításának. A kormányban három szovjet barát, hat angol barát és három olyan miniszter foglal helyet, akik eddig nem foglalkoztak politikával. Jellemzőnek tartják ankarai politikai körökben, hogy ezzel a szovjet befolyás jelentősen csökkent, míg az angol erősödött, ami a Szovjet súlyos veszteségeinek a következménye. Az előző kormányban ugyanis hat szovjet-barát politikus ült.

Honvédségünk harcai

Jólétesült katonai helyről közlik a Magyar Távirati Irodával a keleti arcvonalon folyó harcokkal kapcsolatban, hogy a Kaukázus előterében egyre inkább kiszélesedő német és szövetséges sikerek hatása alatt a Szovjet valamennyi más arcvonalszakaszon tehermentesítő támadásokkal igyekeznek segíteni válságos déli arcvonala helyzetén. Természetes, hogy ezek a támadó vállalkozások honvédségünk arcvonalán is élénkebbé tették a harcokat. Különösen az egyik védőövezetünkben támadott az ellenség nagyobb légi és páncélos erők támogatásával. Ed-dig minden ellenséges próbálkozás sikertelen maradt, katonai körök azonban egyelőre tartózkodnak további közlésektől, miután a szovjet támadások hevesége nem lanyhult.

Közelebbi részletek váltak ismeretessé távolfelderítő gépeink sikereiről is. Hollos és Janoczy százados gépe 1, Peterdi főhadnagy és Hégedüs hadnagy 1, Kelemen százados és Német főhadnagy 3, Németh főhadnagy és Cseh törzsörmeister és legénységük 3 ellenséges gépet lőttek le. Távolfelderítőink harci szellemére jellemző, hogy egyik felderítő pilótánk légzőkészüléke elromlott, lőszerkészlete pedig kifogyott. Megfigyelője a gép orrából szállított neki lőszert, úgyhogy mind a ketten a legkedvezőbb légszíri viszonyok között folytatták a harcot 7400 méter magasságban egészen a győzelemig. Egy másik gépünk 38 perces küzdelmet viott 8 ellenséges géppel, amelyek közül hármat lelőtt, a többit menekülésre kényszerítette. Távolfelderítőink dicsőséges fegyvertényei a magyar légierők legdicsőbb tettei közé tartoznak

Anarhia és éhinség Sztalingrádban

Elzárja az utakat a fejvesztve menekülő polgári lakóság özöne — A Szovjetben főleg páncélos hadianyagban mutatkozik nagy hiány

Bern, augusztus 12.

(Stefani) Londoni jelentések szerint a moszkvai tanácskozások főcélja, hogy megtalálják a Szovjet megsegítésének módját és megszervezzék az utánpótlást. A Szovjetben elsősorban páncélos hadianyagokban mutatkozik nagy hiány.

Standley tengernagy, az Egyesült Államok moszkvai nagy követe kijelentette, hogy — mint előtte kijelentették, a Szovjet erősen rossz-szalja az angolszász hatalmak halogató politikáját a második arcvonal felállítására kérdésében.

A nagykövet megfigyelte, hogy a szovjet közvéleményben is erős csalódást váltott ki az a körülmény, hogy London és Washington még mindig nem teremtették meg a második arcvonalat.

Sztalin-ellenes partizánok nyilvánosan felakasztottak egy katonai parancsnokot

Bukarest, augusztus 12.

(Bud. Ért.) A román fővárosba érkezett jelentések szerint Sztalingrádban pédátlan anarchia uralkodik. A németek által veszélyeztetett Donon túli területekről menekülő polgári lakosság feltartóztatatlantlan özőnként örvénylik kelet felé, elzárja az utakat és tarthatatlanná teszi az életet Sztalingrádban. A városban éhinség pusztít. A kenyér ismeretlen fogalom, húst, fő-

zelékfeléket hosszú idő óta nem is látott a lakosság. A pályaudvar körül éhinség zavargások voltak. A rendőrség gépfegyverekkel csírált rendet.

Konstantinoszkája szovjet város uccáin a Sztalin-ellenes partizánok a város főterén nyilvánosan felakasztották Sadukov pályaudvari katonai parancsnokot.

Pusztulás vár a Don vidéken körülzárt szovjet csapatokra

Berlin, augusztus 12.

(Bud. Ért.) Katonai helyről származó közlés szerint a keleti arcvonal valamennyi szakaszán kedvezően alakulnak a német és szövetséges erők hadműveletei. A Don kanyarban egyre szűkebbre szorul a gyűrű a körülzárt ellenséges csapatok körül, és ezekre a jelentős szovjet erőkre a biztos pusztulás vár. A Dontól nyugatra

már megsemmisítették az ellenség utolsó maradványait is és a déli arcvonalon a folyó nyugati partvidéke mindenütt szilárdan német kezén van. Ugyanakkor eredményesen folynak a hadműveletek a Don keleti partján is. A harcok hevesek. Az ellenség helyenként rendkívüli szívósággal védekezik.

Óriási károkat okozott az Anglia elleni német légitámadás

Nyugaton újra élénkebb a harcitévékenység

Berlin, augusztus 12.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a német légierők szerdára virradóra nagyhatású támadást intéztek Anglia déli és középső tartományainak katonai célpontjai ellen.

Stockholmi jelentések szerint a svéd sajtó londoni tudósítói azt írják, hogy a hétfőn és kedden Anglia ellen intézett német légitámadások példátlan pusztításokat okoznak. A brit sajtó szerint már hosszú idő óta nem intéztek a né-

metek ilyen hatásos támadást Anglia ellen.

A Német Távirati Iroda közli, hogy szerdára virradóra angol légierők támadást intéztek Németország északnyugati és nyugati vidékei ellen. Különösen egy nyugati városra hullottak romboló és gyújtóbombák. A légvédelem hat ellenséges gépet lelőtt. Az okozott károkról még nincsenek részletes jelentések.

Az OFI jelentése szerint szerdán reggelre Londonban is elrendelték a légiriadót.

Az Indiai események hírére

fellázadtak az egyiptomi hindu ezredek

Isztambul, augusztus 12.

(Bud. Ért.) AZ EGYIPTOMI ARCVONALON OSSZEVONT HINDU CSAPATOK FELLÁZADTAK, AMIKOR MEGTUDTÁK, HOGY GANDHIT ÉS VEZÉRTÁRSAIT LETARTÓZTATTÁK AZ ANGOLOK.

Az angol hadvezetőség könyörtelen eszközökkel igyekszik letörni a hindu katonaság lázadását. Az egyik ezred minden huszonötödik katonáját főbelőtték. A hindu tisztakat eltávo-

lították állásukból. A hindu katonáknak szigorú büntetés terhe mellett megtiltották a rádió hallgatását, és a csapattestekből elvették a rádiókészülékeket.

A rendcsináló brit katonaság utasítást kapott, hogy habozás nélkül adjon sortűzet a hindu tüntetőkre

Stockholm, augusztus 12.

Indiából érkezett hírek szerint Bombay kormányzója beszédet mondott a rend fenntartására kivézényelt géppuskás osztagoknak és szigorúan utasította őket, hogy kíméletlenül járjanak el a rendbontók ellen és halogatás nél-

kül löjjenek a tömegre. A kormányzó kijelentette, hogy ő „önállóan” leveri a hinduk felkelését.

Hivatalos jelentés szerint az angol kormány újabb intézkedéseket hozott az indiai lázadás megfékezésére. Bombayba a már odavezényelt katonaságon kívül többszáz vidéki rendőrt vontak össze. Az indiai kormány újból bevezette a botbüntetést.

A vidéken folytatódnak a zavargások. Madrasban sortűzet adtak a hindu tüntetőkre. Ot ember meghalt, 14 megsebesült. Moradabadban 3 halottja és sok sebesültje van a rendcsinálásnak. Poonában 6 rendőrszobát szétromboltak a hinduk és gyújtogatásukkal nagy tüzeket okoztak.

Fotófilmek: Agfa, Perutz, Kodak nagy raktára. Vegyszerek, fotóalbumok nagy választékban. Amatőr fényképek szakszerű kidolgozása, másolása

FEHÉR DROGÉRIÁBAN, ZOMBOR.

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

Kedd — Szerda

FRANKENSTEIN FIA

Végig izgalmas cselekmény, csak 16 éven felülieknek engedélyezve

Főszerekenben:

Boris Karloff **Lugosi Béla**

Pótműsor: magyar és német hirdó.

A lázadó hinduk Uj-Delhiben lerombolták a városházát

Bombay, augusztus 12.

A brit hírszolgálat jelentése szerint a bombay-i zavargásoknak tegnap estig 31 hindu halottja és több mint kétszáz sebesültje volt. A letartóztatottak száma már meghaladja az ötszázat. A nyugtalanság fokozódik. Ahmetabadban, Madrasban, Uj-Delhiben és több más városban nagyobb arányokat öltött. Uj Delhiben válságos a helyzet. A hindu tömeg megrohanta a középületeket és a városházát, valamint több más középületet lerombolt. Uj Delhi helyőrségét megerősítették.

A brit kommunisták helytelenítik Gandhi letartóztatását

Amsterdam, augusztus 12.

A brit sajtó érdeklődésének előterében az indiai válság áll. A Daily Mail azon véleményének ad kifejezést, hogy az indiai események miatt nem hívják össze idő előtt az alsóházat, mert ezt Indiában féremagyarázhatnák.

A News Chronicle szerint a brit kommunisták helytelenítik Gandhi és vezetőitársai letartóztatását.

A Daily Mail azt követeli, hogy száműzzék a kongresszusi párt minden olyan tagját aki a határozatot megszavazta.

KATONAI MEGÁLLAPODÁS BOLIVIA ÉS AZ USA KÖZÖTT

Washington, augusztus 12.

(OFI) Hull amerikai külügyminiszter és Bolivia követe egyezményt írt alá, amelynek értelmében az Egyesült Államok katonai köldött-seget küld Boliviába.

Komoly figyelmeztetés a szerbekhez

Szerbia megsemmisül, ha a németek csak egy katonával is többet kénytelenek a felkelők leküzdésére harcba vetni

Belgrád, augusztus.

(NST) Julius 6-tól augusztus 3-ig Szerbia különböző városaiban megbeszélések folytak le a kerületi főnökök és községi előljárók között. A megbeszéléseken összesen 62 kerületi főnök és 808 községi előljáró vett részt. A megbeszéléseken Turner dr. államtanácsos, a katonai parancsnokság közigazgatási szervének főnöke elnökölt. Megnyitó beszédében Turner dr. államtanácsos hangsúlyozta, hogy a Nédics-kormány a lehető legrövidebb idő alatt oldotta meg feladatát a szerbiai közigazgatás megszervezését illetően. Hangsúlyozta, hogy minden szerb polgárnak tisztában kell lennie azzal, hogy

Szerbia megsemmisítését jelentené, ha a német parancsnokság kénytelen volna a felkelések leküzdésére akárcsak egyetlen egy emberrel is többet felhasználni, mint amennyi jelenleg ebben a térségben tartózkodik.

Ez nem fenyegetés, hanem kizárólag a letagadhatatlan tények megállapítása. A rend és nyugalom veszélyeztetése ugyan akadályozná a német közigazgatást, de nem tarthatja vissza a feladat elvégzésétől. Ugyanakkor azonban

ez a körülmény életveszélyt jelentene Szerbia számára.

A német katonai közigazgatás többbizben bebizonyította készségét, hogy segédkezet nyújtson a szerb kormánynak az ország ujjaépítésében és továbbra is hajlandó ezt az igyekvést támogatni.

Deák Leó főispán nemzetiségi kérdéseinkről

Tegnap számunkban már beszámoltunk arról, hogy Deák Leó dr. főispán nagyszerű előadást tartott a debreceni Nyári Egyetem hallgatói előtt. A főispán előadását tegnap számunkban helyszüke miatt nem közölhattük. Ma közöljük az előadást, amely valóságos tanulmány egyes fontosabb részleteit.

Deák Leó dr. főispán előadása elején megállapította, hogy Bácska legértékesebb mezőgazdasági kincséi jórészt nemzetiségeink birtokában van. A saikási háromszögben, amely vidéket méltán nevezhetjük stratégiai frazeológiával élve hazánk déli hidfőjének, éppen tulnvomóan szlávokta vidéken visz át raita az ut. Ezekről késsel sem lehet levakarni a vádat, hogy a délszláv muló egyesülésnek létrehozásában hervadhatatlan babérokat szereztek. Sokan, folytatta, ebben a monarchiaellenes politikát kárhözhatják, de kevesen vannak, akik a népcsoportoknak ebben a gazdasági és politikai szemszögből magyar érdekelles elhelyezkedésben a történelmi eseményeknek vagy pláne gazdasági fejlődésnek is részt iuttatnak.

Vendégjogot élveztek a szerbek

Igaz az is, folytatta előadását a főispán, hogy a szerbekkel találkozunk a fekete hadseregben is. A szerbek első csoportja elenyésző számban a törökök elől menekült az országra. A mohácsi vész után és a győzelmes török seregek nyomában már jelentősebb számban tűntek fel a szerbek a Bácskában, kérelem és engedély nélkül birtokba véve a török által elpusztított területeket. A törökök ellen küzdő Ferdinánd sergeiben már ott találjuk a szerb önkénteseket, akik harci tényeik ellenszolgáltatásaként maguknak letelepedési jogokat, birtokokat és pátenseket biztosítanak. A tulajdonképeni tervszerű és nem túrt, hanem elismert szerb telepítés Magyarországon I. Lipót alatt következett be 1691-ben.

Mintegy nyolcvanezer szerb menekült a törökök elől Magyarországra Crnojevićs Arzén pátriárka vezetésével. Szerbjeink ebből a telepítésből származtatják jogaikat.

Hogy a szerbek területi autonómiát nem kértek akkor, annak oka abban rejlik, hogy élt bennük a visszatérés vágya és reménye elhagyott hazájukba. Hogy mégis szokatlan autonómiát biztosítottak saját részükre, abban nagy szerepet játszott I. Lipót kedvezőtlen hadihelyzete. A császár kapott katonákat, a katonák kaptak állományt az államban. A szerbeknek adott jogokat a magyar állami szuverenitás testéből kanyarintották ki. A menekülteket kivonták a magyar igazgatás joghatálya alól és a civil közigazgatás helyébe a vajdasági intézményt iktatták, szabad kezét adott nekik a császár, szabadabb hazát, mint a török hatalom alatt sinylődő elhagyott hazájuknak. A szerbek azonban nem azzal a szán-

Foglalkozott a főispán előadása során Bácska történelmével. A vármegye régi multiát történelmi társulatának gazdag muzeuma tükrözi vissza. Itt a történelem előtti időkben is sűrűn lakott telepek voltak. A vidék lakosságát a történelmileg már elérhető korban a kelták majd a szarmaták adták. A Krisztus utáni negyedik században jelentek meg először a hunok Bácska földjén. Tagadhatatlan, hogy a honfoglaláskor a Bácska területén már laktak szlávok, de semmi esetre sem a mai szerbek elődei.

Történelmi tényként kell megállapítani, hogy őseink ugyanabban az időben, amikor keletről a Kárpátok gerincét átlépték, megjelentek a Duna-Tisza közén is. A tatárdulás idejében a megye lakossága szintiszta magyar volt, eltekintve a kevés számú sokáctól. A tatárok feldúlták az itt jólkiépített várrendszert. A feldult otthonukba visszatérő magyarokkal együtt visszatértek a sokacok is. A szerbekkel először a törökökkel kapcsolatban találkozunk.

dékkal menekültek Magyarországra, hogy itt is maradjanak. A kiváltságlevél szerint a szerbeknek egyrészt joga bármikor az országot elhagyni és elhagyott hazájába visszatelepíteni. A királynak viszont kötelessége: „a rác népet előbb birtokolt lakhelyeikbe visszatelepíteni”. A szerbek közjogi helyzetét tulajdonképen mind a mai napig ez a királyi kiváltságlevél szabályozza.

Nekem szilárd meggyőződése — folytatta Deák Leó dr. főispán — hogy azt a rendkívüli erős nemzeti érzést, az ószerbiai és magyarországi szerbek elszakíthatatlan összetartozandósági érzését, egyesülési vágyát, ragaszkodást nyelvéhez, vallásához és szokásaihoz, az évszázadok kerestül titkon őrzött és ápolott tudat, sőt félelem táplálta, amely előbb utóbb ehhez a visszatelepítéshez fog vezetni.

Ne kérdezzük most az okát annak: évszázadokon keresztül mi állította szembe a szerbet a magyarral, a gyűlölet magvát milyen ok hintette a lelkebe, mi vezette a szerbeket a Rákóczi szabadságharcával ellenes táborba, csak állapítsuk meg ismételtén, hogy I. Lipót kiváltságlevele óta szerbjeink látszólagos elégedettsége mögött olthatatlan erős nemzeti érzés és az őshazával mindenáron való egyesülés vágya lapang, amely nincs tekintettel a hálára, visszatelepítési jogra és szentistváni határok örökérvényére. Ez a nemzeti öntudat jóval megelőzte a francia forradalom vezető eszméit, ezekből később legfeljebb táplálkozott, rájuk joggal hivatkozott. Virulenciája mindig olyankor mutatkozott meg, amikor a vendéglátó magyarság saját életbevágó ügyeivel volt elfoglalva.

Belgrád mögött Moszkva

Beszélt ezután arról, hogyan született meg a délszlávokat egyesítő gondolat, majd így folytatta:

— Mi, akik a Bácskában nőttünk fel és gyermekkorunkban testvért láttunk a szerb testvéreinkben, már akkoriban szomorúan tapasztaltuk a szerb társadalmak különállását a közélet minden vonatkozásában. Figyeltük a szerbek összejövetelét, amelyek látszólag ritkák és csendesek voltak. Csikorgó fogakkal hajtották meg fejüket a hatósági intézkedések előtt, a papi társadalmukat, nemzeti életük reprezentánsát becézték, bár sohasem voltak vallásosak. Tudták, hogy Belgrád mögött Moszkva, mögöttük Belgrád. Nem lepett meg hát bennünket a hír az első világháború kitörésekor, hogy a magyarországi szerb intelligenciának, különösen a szerb tanítósnak jórésze tagja a belgrádi irredenta pánszláv központi szervezetnek, a Národna Odbrana. A szerbek két vasat melegítettek a tűzben. Hogy milyen precizitással készültek elő az 1918-as összeomlásra, azt a bekövetkezett események filmszerű lefolyása igazolta. Párisba elküldték a meghamisított egyhangú határozat-

tot, hogy a Bánság és Vajdaság Jugoszláviához akar csatlakozni. Maga Pasics is bevalotta: „Dehogy számítottunk olyan eredményre, mint amilyennel hazajöttünk. Amikor láttuk Párisban a készültséget és a kapkodást, stratégiai szempontokra hivatkozva vágyálmainkon messze túlmenő igényeket támasztottunk.”

Beszélt a főispán a bunyevácsról is. Ezek elhódítása tőlünk a legnehezebb volt. Vallásos, jómódu, erkölcsös nép, amely a megszállás után nem akart közösséget vállalni a balkáni mentalitással. Az első időben csendes apáthiával tűrte Belgrád szlávosítását. Nemzeti öntudatát Radics horvát vezér keltette fel, majd mindjobban és jobban Zagreb befolyása alá került. A főispán előadása során kifejtette, hogy a bunyevácság nyolcvan százaléka meggyőződéses horvátként került vissza az anyaországhoz.

A szerbek most csendes szemléli a lázas építés munkájának, de semmi esetre sem résztvevői — folytatta előadását a főispán. Nem nyugodtak még bele a megváltoztathatatlanba, titkon várják a háború rájuk nézve kedvező befejezését. A hatóságoknak engedelmeskednek, lo-

305

jalításuknak itt-ott kifejezést adnak opportunitásból, de nem meggyőződésből. Különösen a szerbek, akik sok sok évszázados rabságnak még mindig viselik látható lelki jeleit, amint azt egy ízben előttem Cvetkovics rendőrkapitány a következő szavakkal hozott néhány évvel ezelőtt kifejezésre: Maguknak magyaroknak tőlünk szerbektől kell tanulniok úgy viselkedniök, mint mi tettük a török alatt: ha a török kisujjunkat kérte, egész karunkat odaadtuk.

A szerbek azért felvették a munkát, folytatta a főispán. Amikor távolmaradásukat néha szabotáznak lehetne minősíteni, társadalmi, sőt hazafias megmozdulásból is kiveszik a részüket. A mai társadalom titkos reménnyel van eltelve jövőjét illetően. Különösen áll ez a fiatalokra. Vannak sokan, akik nem folytatják középiskolai vagy főiskolai tanulmányaikat, mert a „rövid időre”, amíg a másállapot tart, nem tartják érdemesnek a magyar nyelven történő oktatás nehézségeivel megbirkózni.

Beszélt a főispán a szláv népek összetartásáról, a szerbek, horvátok, szlovének és bunyevácok egymásközötti viszonyáról. Figyelmeztet a főispán, hogy ha a jövőre nézve nemzetiségi politikánkat le akarjuk fektetni, fel kell ismerünk a délszláv népek fejlődését irányító dinamikus erőket, amelyek a területünkön lakó népcsoportok nemzeti életét is befolyásolják.

Kétféle megoldás van

A főispán ezután így folytatta érdekes és lebilincselő előadását:

Tagadhatatlan, hogy van nemzetiségi kérdésünk, tagadhatatlan, hogy az megoldásra vár. Ezt igazolja az az érdeklődés, amellyel hivatottak, hivatlanok ezzel a kérdéssel napjainkban foglalkoznak. Nézetem szerint a nemzetiségi kérdés megoldásánál nekünk magyaroknak két szempontot kell szem előtt tartanunk: a politikai és gazdasági szempontot. Mindjárt hozzáadom, hogy a primaer szerepet a gazdasági szempont játssza s a politikainak a secundaer szereppel kell megelepednie.

Sajnos azt látjuk, hogy avatatlanok általában a kérdést csak politikai oldalról tekintik s — hogy úgy mondjam — ezért a hatalmi eszközökkel történő megoldást helyezik előtérbe. A radikális megoldást ajánlják: nemzetiségeink kitelepítését. Ha ez a megoldás kizárólag csak tőlünk függne és volna hely, ahová nemzetiségeink mehetnének, értem alatta, ha a nép, amelynek csoportját képezik, őket vissza is venné s ez anélkül történhetné, hogy mi állami háztartásunkat egyensúlyának megbolygatása nélkül, tehát az itt hagyott vagyontárgyak ellenszolgáltatása nélkül eszközölhetnének a kitelepítést és végül ha ez a tömeges kitelepítés államgazdasági életünket: fejlődő autarkiankat károsan nem befolyásolná, én magam is hive lennék a radikális megoldásnak. A szerb nemzetiségi csoport esetében dr. Thim József, a szerbek magyarországi fejlődésének legalaposabb ismerője, ugyanennek a radikális megoldásnak a hive, de már annak a hozzáadásával, hogy e téren fennforognak a jogi előfeltételek is. Ezek azok, amelyeket a Crnojevićs Arzén féle letelepülés alkalmából kötött császári pátensből származtat, hogy t. i. ezt a csoportot jogunk van — mint fentebb említettem — eredeti lakhelyükre visszautasítani. Sajnos még az ilyen jogi érvekkel alátámasztott radikális megoldást sem fogadhatom el egyedüli megoldásnak, mert egyrészt ma már majdnem lehetetlen szerb társadalmunkat a beszívargások és a jogszerű letelepedés leszármazottjai tekintetében szelektálni, de másrészt az a jogi vita, amely feltétlenül bekövetkeznék közöttünk és a majdani Szerbia között, nem csendesítené, hanem kiélezné az ellentéteket és nagyon is kihangsúlyozná szerb nemzetiségű csoportjaink hovartartozandóságát. Hogy úgy mondjam: olaj lenne a szerb irredenta tűzre.

Természetesen más a helyzet ott, ahol cse-

reanyag áll rendelkezésre, különösen, ha a kicserélendő csoportok számban és gazdasági értékben ugyanazt az erőt reprezentálják.

Végeredményben tehát mindaddig, amíg oda nem érünk, hogy *audiat ut altera pars*, a politikai téren történő megoldásról beszélni, az ügyet nem viszi egy lépéssel sem előre. Én azonban nagy híve vagyok a német racionalizmusnak és a latin bölcs tanításának: *quidquid agis, prudenter agas et respice finem* azt kérdelem: néztünk-e már a kérdés mögé, vajjon milyen hatással lenne állami és gazdasági életünkre nemzetiségeinknek en bloc kitelepítése? Egyszóval megnéztük-e, hogy nemzetiségi kérdésünk ilyen vagy olyan megoldása vált-e ki és milyen hatást nemzetgazdasági tekintetben? És csak ezekre a kérdésekre adott válasz után gondoljunk intézkedésekre.

A nemzetiségek kitelepítése különböző vidékeken és különböző gazdasági ágak szerint érintené nemzetgazdaságunkat. Ha a megoldást el lehetne úgy képzelni, hogy csak a mezőgazdasági terén mutatkoznék hiány és megmérhetetlen, de termékeny földek maradnának hátra, panasz vagy hiány nem származna, mert régén vajdó, fájó kérdésünk nyerne megoldást: a nincstelenek földel való elátásának kérdése. Az igaz, hogy szellér társadalmunk, amely nélkül okszerű és irányított gazdasági termelés el nem képzelhető, nagyon megcsökkenne, azonban ezt a nehézséget esetleg a nyugateurópai módszerek bevezetésével ki lehetne küszöbölni. Mi lenne azonban erdő- és bányaiparunkkal, tudnánk-e ezek részére elgondolható munkaadót biztosítani? Hiszen nekünk a rég óhajtott gazdasági autarkiót minél nagyobb százalékban ki kell építenünk és a jelenlegit tovább fejlesztenünk. Felületes szemléletre azt lehetne válaszolni: ott vannak a külföldi magyarok s ezek között elsősorban az amerikaiak, kiknek a számát 1 millió körül lehet tenni, majd azok pótolják a hiányt. Igen, az Amerikában élőkön felül ott vannak a szlavóniai magyar telepések, a sajnos jórészt eloláhosodott csángók, de ezeket összevéve másfél millió felül a legvérmesebb remények mellett sem számíthatjuk. Ezeknek egy része eliparosodott s így kérdéses: alkalmazható-e éppen ebben a termelési ágban, ahol a hiány mutatkozik.

De ne nézzük a politikai és gazdasági vonatkozásait a kérdésnek, hanem nézzük a még fontosabb kérdéseket. Trianont még nem likvidáltuk. A háború után belső nyugalmi helyzetre van szükségünk. Nyilvánvaló tehát, hogy a generális megoldás helyett a speciális megoldást kell keresnünk. Pillanatnyilag azonban egyik sem időszzerű és lehetséges.

A napokban olvastam Schell ezredesnek egyik cikkét a partizánok elleni harcokról s a faji, vallási sajátosságok ismerését és tiszteletbentartását ajánlja a meghódított területen.

Katonai téren a gyors és alapos elintézés szükséges, ha az előbb említett módok nem vezetnek eredményre. Én a felszabadított Bácskában szerbjeinket, de általában szláv csoportjainkat valahogyan partizánokhoz hasonlítom, akik ha nem is fegyverrel, de az évszázadok óta beléjük rögzített vagy beléjük nevelt irredentizmussal állanak szemben a magyar államisággal. Ezek ellenében a Schell féle megoldás mindkét fajtája alkalmazható: katonai ott, ahol határon túli összeköttetésekkel találkozunk a szentistváni határok újból megbolygatására; közigazgatási ott, ahol a nemzetiség megelégszik azokkal a jogokkal, amelyeket részükre ezer éven át biztosítottunk és kiszolgáltattunk. Ezt a gondolatot éppen a napokban volt alkalmam más formában kifejezésre juttatni. A szerb társadalom egyik tagja megértést kért tőlem fajtestvérei irányában mondván: legyünk irányukban megértéssel, hiszen ők mindent, hazát veszítettek és még nem tértek magukhoz, a csapás letaglózta őket. Igen, ez így van, de csak addig ameddig a Szerbiának, vagy akár Jugoszláviának a sorsára vonatkozik. Ezt gyászolhatják, fájhatnak. De afölött ne keseregjenek, hogy ennek eredményeképpen déli végeink egy része visszatért. A sors, hogy egy igazságtalanságot reparált s

Visszaállítják a hegyesi csata emlékművét

93 esztendeje, hogy a viléz magyar honvédek megfutamtották Jellasic seregét

A kishegyes-kulai országot jobboldalán, közel a bácsfeketehegyi vasútvállomáshoz, hatalmas emlékoszlop állott egész 1921-ig, az itt vívott csata emlékére. A szerb megszállók a szobrot lerombolták, egyik részét a kishegyesi község háza udvarán helyezték el, másik részét pedig a lakosság rejtette el és őrizte meg a felszabadulásig. A felszabadulás után a kishegyesiek többször szóba hozták az emlékművek eredeti helyén való újbóli felállítását, de az a mai napig nem történt meg. A topolyai járásnak mintajárásá váló fejlesztésének tárgyában megtartott értekezleten Ágoston Sándor református püspök, felsőházi tag is megemlékezett a hegyesi csatáról, a lerombolt emlékműről és az ott elesett honvédek emlékét egy perces felállással ünnepelték meg. Ágoston püspök javasolta, hogy a mintajárás állítsa vissza az emlékművet és évenként ünnepeljék meg a csata évfordulóját. Az értekezlet magáévá tette Ágoston püspök indítványát és így minden remény megvan arra, hogy a hegyesi csatában, a magyar szabadságért elesett honvédek emlékműve rövidesen a helyén fog ismét állni, hirdetve a magyar katonai hősiességét és önfeláldozó hazaszeretetét.

A hegyesi csata, amely a magyar szabadságharc egyik legszebb haditénye volt, nem lesz érdektelen közelebbről megismereteni, mert kevesen tudnak róla bővebben. Jelasich horvát bán a bécsi kamarilla biztatására 33.000 emberrel és 137 ágyúval betört a Délvidékre és 1849 június 7-én Kátyánál 19.000 emberrel és 52 ágyúval megtámadta Perczel Mór 10.000 emberből és 30 ágyúból álló seregét. A csatát Perczel elvesztette. E nagy győzelem után Jelasich 1849 június 11-én éjfélkor rohamot intézett Ujvidék ellen és a várost elfoglalta. A városra rettenetes hadisarcot rót ki, majd június 12-én az Ujvidék és Pétervárad közötti nagy, erős fahíd ostromához fogott, de amint serege a hídfőhöz közeledett, a vár oromzatáról kétszáz ágyútorok hódult el. A gyújtó roppentyúk Ujvidéken 800 házat gyújtottak fel, Jelasich serege pedig Ujvidékről Verbász alá vonult és ott táborozott. Közben Bácskába érkezett Vetter és Guyon, majd 4000 harcosával Kmety is és elhatározták, hogy verbászi táborában megtámadják Jelasichot. Ehhez képest Guyon Topolyáról még július 13-án elindult és Hegyesig nyomult előre. Serege

nem nagy — 7000 ember, 42 ágyú — de harcedzett. Guyon Hegyesnél állapodott meg és készült a támadásra. De Jelasich valami uton-módon értesült Guyon szándékáról és úgy gondolta, hogy jobb lesz ha ő támad. És 18.000 főnyi sereg élén csakugyan elindult verbászi táborából és július 14-én hajnali 3 órakor érkezik Hegyes szomszédságába: Feketehegyre. Itt megáll és kémeket küld szét. Az egyik cirkálócsapa azzal jött vissza, hogy a magyar táborban a legnagyobb csönd honol, biztosan alszanak, még előőrseiket sem látni. Jelasich meg akarja lepni a magyarokat és nyomban el is indul. A magyar tábor ilyenén hallgatag viselkedése azonban csak színlelés, Guyon nagyon is éber s mihegyt Jelasich seregei Hegyes csalitos dombjaihoz közelednek: egyszerre csak itt is, amott is, köröskörül a magyar tábor valamennyi kiemelkedőbb pontján jeladó tüzek gyúlnak ki. A következő pillanatban pedig eldördül Guyon Richárd 42 ágyúja. A nem várt támadás megzavarja Jelasich seregét, egy darabig kétségbe esetten védekezik, de a nagy zürzavarban felbomlik a csatarendje és seregével megfordul s fut Verbász, majd Kiskér felé. Azonban itt sincs nyugta, másnap július 15-én Szalánkemenél átkel a Dunán és ott huzódik meg. Innen aztán csak augusztus közepe felé mozdul ki, akkor, midőn már nem volt kívül verekednie. A hegyesi csata színhelyén Jelasich 200 halottat és 505 sebesültet hagyott, a honvédség vesztesége 81 halott és 101 sebesült volt. Ezeket temették el közös sírba és azon a helyen ahol ezek a hősök alusszák örök álmukat, emelték 1876-ban az emlékművet. A szoborbizottság 1874 március 29-én alakult meg, amelynek tagjai voltak: Kishegyesről: Kőröskény Károly, Cziráky József, Bene Antal, Molnár Ruffin, Széghelyről: Weinrich Dániel, Scultéty Pál, Decsi Dezső, Feketehegyről: Ifj. Butor József, Szilády János, Kujáról: Korbai Károly, Schlagetter Tamás, Zányi János, Fárás Márton, O- és Ujverbászi: Uhljari László, Szmika Adolf, Hajasi Gyula, Róth Károly, Topolyáról: Mészáros Ignác, Pastyik István, Szirák Péter. A bizottság pénztárnoka Molnár Miklós, jegyzője Dudás Odön paicséri tanító volt.

Ismét kapható a békeidők közkezdvelt üdítővíze, a pécsi TETTYE forrásvíz, mely elsőrangú, szénsavval telített, magashegyi sziklából fakadó üdítő és borvíz. Főárusítója Zomborban: Rácits György Utóda cég. Kérje mindenütt!

ezereves jogokba helyezett vissza, az ne fájjon még szerbjeinknek sem. Afölött ne keseregjenek, hogy a rablott terület visszatért. Maradjanak szerbek, de a mienket el ne kívánják! Az a fájdalom, amely a szerbségnek sorsa fölött esik, érthető és a népi jogok közé sorozható; de a Bácska visszatérése fölött keseregni, az már irredenta.

Uram! A mult világháború bármennyire is szerencsétlenül végződött részünkre, egy hasznunk mégis volt és ez az állami függetlenségnek visszaszerzése. Amíg Béctől függő viszonyban voltunk, nemzetiségeink irredentájukhoz még Bécs támogatását is élvezték, két oldalról kellett védekeznünk. Ma jobb helyzetben vagyunk e téren. Nemzetiségi kérdéseinket magunk legjobban belátásunk szerint intézhetjük. Bécs nem támogatja irredentájukat.

Mi viszont nyújthatunk nekik magas kulturát, gazdasági jólétet, egyenjogúságot, az érvényesülési lehetőségnek azt a fokát, amely e háború előtti időkben szerbjeinket a legelőkelőbb társadalmi és közéleti pozíciókba juttatta. Mert ha igaz is az, hogy az 1918-as kataklizma nemzetiségi téren szomorú tapasztalatokkal gaz-

dagított, egyben az is tény, hogy a szentistváni vonalvezetésnek is meg vannak az előnyei. Volt gens fidelissimánk, nemzetiségeink sorából magyar nemzeti értékek születtek, egész csoportok váltak nemzetünk elválaszthatatlan alkotórészeivé. Ebben a folyamatban megsonkítottságunk 23 esztendeje csak megszakítás, de nem megállás volt. Az új ezer év küszöbén visszatérve tapasztalataink gazdag tárházára, nincs okunk nemzetiségi politikánk terén sokat változtatni, mert hogy itt élünk Európa közepén önálló állami formációban, azt jórészen annak az Isten áldotta tulajdonságunknak köszönhetjük, hogy nemzetiségeinket a magyar állameszméhez vonzottuk, őket minden erőszak alkalmazása nélkül érzésben magyarrá és meggyőződésben állampolgárainkká tettük. S majd ha a fegyvert felcseréljük a békés munka eszközeivel és Európa új rendezésének a során a szentistváni gondolatot ellentétes eszmék fognak felülkerekedni, még mindig rendelkezésünkre áll a fakultatív megoldás: ám térjen vissza mindenki népcsoportjába szíve szerint, de ha tovább is élvezni óhajtja a vendégszeretetünket, ne legyen utjában nemzeti államunk kialakításának.

A zombori ékszerlopás és a hódási ablakbeverések ügye a bíróság előtt

Augusztus 19-én tartják a két érdekes ügyben a főtárgyalást

A jövő héten a zombori törvényszéken két érdekes tárgyalást tartanak. Augusztus 19-én kerül sor ifj. Klacsman Karoly foglalkozás nélküli fiatalember ékszerablasi ügyének tárgyalására. Klacsman, mint annakidején megirtuk, a Vadaszkúri szálló egyik szobájából elrabolta egy Perlstein nevű zsidó utazó 25.000 pengő értékű ékszerét. Ezenkívül magával vitt

1300 pengő készpénzt is. Az ékszert a portással erősítette kerékpárja csomagtartójára, s otthon padlásán rejtette el, majd lefeküdt. Amikor reggel felébredt, a rendőrség állt az ágya mellett. Klacsman azzal védekezik, hogy részegségében követte el tettét.

Ugyancsak 19-én tárgyalja a törvényszék a hódási ablakbeverések ügyét is.

Kóbor cigány rémtette Csantavéren

Halálra kinozta áldozatát a liliomtipró

Csantavérről jelentik: Megdöbbenő, halálal végződő liliomtiprás tartja izgalomban a község lakosságát. Az áldozat B. J. Kevil gazdálkodó kilenc éves kislánya, akit édesapja a szomszéd községbe küldött át valamiért. Utközben a kislányt megtámadta egy kóbor cigány, a kukoricásba hurcolta és erőszakot követett el rajta. A kislányt annyira megkinozta a kegyetlen szatir, hogy az belehalt sérüléseibe.

A kislányt a járókelők találták meg eszméletlen állapotban. Azonnal beszállították a kórházba, de segíteni már nem lehetett rajta. A leány elmondta, hogy mi történt vele, s a hatóságok azonnal kiadták az utasítást a környék átkutatására. Járőr ment ki a határba, a falusiak is megszervezték az önkéntes járőrszolgálatot, de eddig még nem sikerült kézrekeríteni a tettest.

Legújabbban érkezett jelentés szerint a csendőrség több cigányt letartóztatott és beszállította a szabadkai ügyészségre. Hogy a tettes közöttük van-e, azt még nem tudják. A cigányok állhatatosan tagadnak.

Tul közelről tanulmányozta a népi életet, megverték

Véres verekedés egy bajmoki kocsmában

Bajmokról jelentik: Véres verekedés történt vasárnap este Bajmokon. A vasútállomás közelében, a Probojcsévec vendéglőben egy vidéki fiatalember tartózkodott, aki tanulmányútja során látogatott el Bajmokra. Az ismeretlen fiatalember a népi élet egyes mozzanatait akarta tanulmányozni a magyar községben, s ezért elment a vendéglőbe is, ahol nagyban folyt a

mulatozás. Bíró Lajos 23 éves legény összevesztett szomszédjával, aki nekiugrott és leteper-te. Bíró súlyos sérüléseket szenvedett.

A népi életet tanulmányozó fiatalember közelről akarta látni a verekedést, mire őt is leteperték és súlyosan összeverték.

A csendőrség az ügyben megindította a nyomozást.

Ármentesítik a bácskai földeket

Szabályozzák a Mosztongát

A Mosztonga ér közelében elterülő községek jegyzői értekezletet tartottak Bácsón a folyó szabályozása és a nevezett községek határainak vízmentesítése érdekében. Zombor város polgármesterét Czibur Géza főmérnök képviselte. Résztvettek az értekezleten Bácsszentiván, Sztapár, Hódás, Deronya, Bácsordás, Dunabökény, Bácsújfalú és Palona községek képviselői is, s elhatározták, hogy a Mosztonga ér lecsapolására irányuló munkákat azonnal megkezdik. A földmunkák tervét már kidolgozták

a városi főmérnöki hivatalban.

A magaspárti csatornát kitisztítják majd, enyhébb lejtésű szád fallal erősítik meg, úgy hogy megakadályozzák a beomlást.

A csatorna végén hatalmas szivattyút helyeznek el. A szivattyú másodpercenként hat köbméter vizet dob ki a csatornából. Ilyen módon lehetővé teszik a Mosztonga környékén elterülő szántóföldek ármentesítését.

Öven bácskai községben részesítik jutalomban és kitüntetésben a sokgyermekes anyákat

A »Magyar Anyák Nemzetvédő Bizottsága« az elmúlt években Szent István héten jutalomba és kitüntetésben részesítette a sokgyermekes anyákat.

Mivel a sokgyermekes családok támogatása az Országos Népi és Családvédelmi Alap létesítésével intézményes megoldást nyert, a fenti bizottság feloszlott.

Az Országos Népi és Családvédelmi Alap végrehajtó szerve az Országos Szociális Felügyelőség a »Magyar Anyák Ünnepe«-nek megrendezésével vidéken a törvényhatóságok első tisztviselőit bízta meg.

Tekintettel arra, hogy a fenti ünnepeknek sokgyermekes anyák jutalmazásán és kitüntetésén keresztül célja kihangosítani azt az elismerést és megbecsülést,

amely a sokgyermekes anyákat mind a hatóságok, mind a társadalom részéről kell, hogy megillesse,

Magyar Anyák Nemzeti ünnepét tartja 50 Bács-Bodrog vármegyei község Szent István napján, ánnepélyes külsőségek között kitüntetésben, illetve jutalomban részesíti az Országos Népi és Családvédelmi Alap azokat az áldozatos magyar család-anyákat, akik történelmünk legválságosabb idejében nevelték és nevelik fel gyermekeiket. A jutalmazottak és kitüntetettek általában a legalább nyolc első gyermekkel bíró anyák közül kerülnek ki. Azokban a községekben, ahol 8 gyermekes családok nincsenek, ott a 7-6-5 gyermekes családok is részesülhetnek kitüntetésben.

A kitüntetések és jutalmak kiosztásánál fő szempont a család becsületes, munkaszerető, hazafias magatartása.

Az ünnepek előkészítésében tevékeny részt vesznek a községek társadalmi egyesületeinek munkaközösségei.

Az alispáni hivatalban is folytak az előkészületek a községektől beérkezett jelentések alapján, a jutalmazandók és kitüntetendők névjegyzékének összeállítása.

Előreláthatólag csak nyolc és ennél több gyermekes családok lesznek jutalmazhatók mert a befutott jelentésekből megállapítható.

Zomborban augusztus 17-19-e között írják össze a lovakat, öszvéreket és fogatos járműveket

Dr. Cserta Péter polgármester hirdetményt tett közzé, amely a következőket tartalmazza:

A honvédelmi miniszter rendelete értelmében felhívom az érdekelteket, hogy az összeírás céljából, a tulajdonukban lévő, lovat, öszvért és kettős fogatu járművet, korra és állapotra való tekintet nélkül, a városháza földszint 1 számú helyiségében, f. év augusztus hó 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28. és 29. napjain délelőtt 8—12 óra között jelentsek be.

Be kell jelenteni azokat a lovakat, öszvéreket és fogatos járműveket is amelyeket az összeírás időpontjában ideiglenes honvédelmi szolgálatra igénybe vettek.

A tulajdonos a bejelentés alkalmával köteles a marhalevelet is bemutatni.

Zombori séta

Ha az ember végigsétál a zombori utcákon és a kirakatok előtt meg-megállva nem a kirakatok mögötti árukat nézi, hanem a kirakatok belső üvegére ragasztott hirdetőcédulákat olvasgatja, valósággal elképed sőt: elszörnyed azoktól a helyesírási hibáktól hemzsegő és magyartalan szövegezésű hirdetésektől amelyek szemébe tűnnek. Igaz, hogy a magyar helyesírás 23 évig nem volt iskolai tantárgy, de aki a magyar nyelvet beszédben bírja, annak a magyar helyesírás legegyszerűbb szabályait is ismernie kell. Sajnos, még magyar, hivatalos állásokat betöltő személyek is hadilábon állanak a helyesírásunkkal. Például egy ismerősöm, aki a városházán tisztviselői minőségben nyert alkalmazást a címét így adta meg: N. N. „tisztviselő”. Vagy egy ismert zombori ügyvéd így fejezte be hozzám intézett levelét: „kiváló tisztelettel”. A „Tigris” vendéglő beszálló helyett „beszálló” festtetett az udvarba nyíló kapu homlokzatára.

De nézzük csak a kirakatok hirdetéseit.

1. Jóházból való fiu lakatostanoncnak felvétetik. Igy: Jó házból való; összeírva, egy szóban.
2. Ezen üzlethelyiség kiadó. Két z-vel és hosszú í-vel.
3. Butorozott szoba azonal kiadó.
4. Kifutó felvétetik.

De befejezem, noha végnélkül idézhetném a zombori kirakatok magyartalan és helyesírási hibákkal díszített hirdetéseit. Utoljára álljon itt még ez a hirdetés, amelyet Ivkovits Kálmán könyvkereskedő kirakatában fedeztem fel, mert ez a hirdetés valóban méltó a megörökítésre:

5.

Tanulókat Magántanuláshoz vagy Potvizsgára olcson Váialok. Bóvettet az Üzletben vagy Horty tér 6 szám.

Igy áll ez a hirdetés, szóról szóra, betűről betűre. En a hirdető felet nem utasítom „Potvizsgára”, de a tanítását sem „Váialom”. Sőt: magyar nyelvből és helyesírásból az első elemi iskolai tanulók közé sorolva, örökös osztályismétlésre ítélem.

(STU—DOR)

Hírek:

DÉLVIDÉK

OTI KÖRZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa dr. Szabó Enre. Flórián u. 8. A második körzetbe a Bánát városrész tartozik, (a Rákóczi ut. Antal utca, belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész) orvosa dr. Ripp Miklós, Deák Ferenc krt. 15. A harmadik körzet a Szelencse és a Bánátnak a második körzetbe nem tartozó része, orvosa szintén dr. Ripp Miklós, Deák Ferenc krt. 15.

VÁROSI UGYELETES ORVOS:

Dr. Kuczi János, Csihás Benő utca 12. telefon 96.

UGYELETES GYÓGYSZERTÁR:

Kievő gyógyosztár, Rákóczi ut sarok.

STEFATITS KATÓ		
és		
KOLLARICH GÁBOR		
Zombor	jegyesek	Budapest
Minden külön értesítés helyett		

Orvosi hír. Dr. magasi Magassy Miklós, kórházigazgató főorvos, belgyógyász, szabadságról visszatérve újból rendel 8—9-ig és 1/23—1/24-ig. Zombor, Thököly ut 7. Telefon: 15.

MINISZTERTANÁCS. A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a kormány tagjai tegnap délután minisztertanácsot tartottak Kállay Miklós miniszterelnök elnökletével. A minisztertanács, amely időszerű kormányzati kérdéseket tárgyalt, a késő esti órákban ért véget.

Antal István miniszter előadása a Szent István-heti kiállításokról. Antal István nemzetvédelmi miniszter csütörtök este 21.10 órakor előadást tart a rádióban a Szent-István-hét és a Budapesti nemzetközi vásár megnyitásának alkalmából. Előadásának címe: »A Szent István-heti kiállítások«.

Zwirschitz Károlyt alelnökévé választotta az Országos Magyar Dalos Szövetség. Az OMD most tartotta első közgyűlését a felszabadulás óta. A Szövetség azokat a délvidéki férfiakat, akik a dalkultúra fejlesztése érdekében a legtöbbet tettek, tagjaiul választotta. Társelnöknek megválasztották Krámer Gyulát, a DMKSz elnökét, felsőházi tagot és Tolnay Jánost. Alelnöké Zwirschitz Károlyt, a zombori Iparos Dalárda elnökét és dr. Hősz Dezsőt, a szabadkai Népkör énekharangjának elnökét. Zwirschitz Károly igen sokat tett önzetlen munkájával és támogatásával a dalkultúráért. Az ő segítségével rendezték meg az első magyar dalosnapot a megszállott Délvidéken. Kiss Lajos dr.-t országos társaknaggyá választotta a Szövetség.

Viperát fogtak Dorozsmán. Kiskundorozsma határában az egyik aratómunkást megmaria a kigyó. Később megállapították hogy a kigyó a keresztes viperák fajtájához tartozott. Az aratómunkást elsősegélyben részesítették, így megmenekült a súlyosabb következményektől. Az eset fel-tűnést keltett, mert vipera csak ritkán fordul elő az Alföldön.

Besózta gyermeke megégett hátát, meghalt a gyermek. Ipolynyéken Gonda László 2 és fél éves fiúcska forró vízzel telt láboszt rántott magára. A víz a gyermek hátát összeégette. Az anya hirtelen ijedségében sőt kapott elő és alaposan bedörzsölte az összeégetett testrészt. A gyermek rettentően kiáltozott kiáltásban, mire az anya lemosta a sőt és tojásfehérjével ken-te be gyermeke hátát. A fiúcskát kórházba vitték a mentők, ahol az anya tudatlan gyógyítása is siettetta a halált és a szerencsétlen gyermek kiszenvedett.

Halálos ökölvívómérkőzés Ózdon. Miskolcra jelentik: Vasárnap délután Ózdon Kassa város és Ózd ökölvívóinak barátságos mérkőzése során Gerda István 18 éves kassai ökölvívót ellenfele úgy fejbevágta, hogy a bíró kiszámolta. Gerda a kiszámolás után is fekvé maradt a földön, sőt az orvosi segítség után sem tért eszméletre. A mentők beszállították az ózdi kórházba, ahol anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt. Holttestét felboncolják annak megállapítása végett, hogy közvetlenül mi okozta a halált.

Nagy érdeklődés előzi meg a tábori színészek csütörtöki előadását a Vadász-kürtben. A Tábori Színház szabadságon lévő tagjai bácskai körutjuk során augusztus 13-án, csütörtökön este Zomborban vendégszerepelnek, ahol a Vadász-kürt szál-ló nagytermében tartanak előadást 9 órai kezdettel. Az érdekesnek ígérkező előadás-on Buday Sándor baritonénekes, Molnár Gyula komikus és Szatmáry Gitta előadó-művész nő lép fel válogatott műsorszámokkal.

Méhek halálra szúrtak egy 87 éves embert. Budamér sárosi községben Buza János 87 éves gazda kertjének padján a méh kas mellett sütkérezett. Egyszerre kettőtört a pad, a gazda a méhkasnak esett, mire a méhek nekítámadtak. Hiába igyekezett menekülni, a méhraj körülfogta. Mind-össze körülbelül 200 lépést tett meg s akkor a sok csípés következtében összeroskadt és rövidesen meghalt. Több mint kétszáz méh szurást állapítottak meg rajta.

Az ebéd és vacsora csak úgy jó, ha a hus felvágott, szalonna és mindennemű hentes-áru

NÉBL JÓZSEF

hentesmestertől való.

Novemberbe elkészül a topolyai Hősi emlékmű. Topolyán mozgalom indult a Hősök emlékművének felállítása érdekében. A bizottság pályázatot hirdetett és gyűjtést indított. A bizottság az emlékmű elkészítésével Horvay Jánost bizta meg. A szobor eredetileg 15.000 pengőbe került volna, de a művész hivatkozva az anyagdrágulásra még 5000 pengőt kér. A szoborbizottság most utasította, hogy az emlékművet novemberre készítse el.

A német zsiréllátás biztosítása. »A zsiréllátás biztosítása« címen a »Mezőgazdasági Közlemények« legutóbbi füzeté nem kisebb személyiség mint a német termelési oszta felelős vezetőjének, Brummenbaum főosztályvezető tollából foglalkozik a német zsiréllátás biztosítása felé vezető módszerekkel. A kemény tél és a késő tavaszi rossz időjárás okozta károk kiegyenlítésére a füzet szerint legfőképpen az olajos növények vetésterületének megkészezésére és a tej hozam, valamint a sertésállomány teljes fenntartására van szükség. Az olajos növények termelését a csekély vetőmagszükséglet nagyon megkönnyíti. A tejtermelés annál is inkább fontos, mert az eddigi tapasztalatok szerint a zsiréllátás egyik legfontosabb biztosítékának mutatkozott. A burgonya termésterületének növelése a zsiréllátás szempontjából is rendkívül eredményes lépés, mert ilyenformán lehetségessé vált a tenyészsertések számának növelése és továbbá következményként a sertésállomány eddigi nagyságának fenntartása.

TUZ SZILÁGYIN. Szilágyiban Brusnyai és Tsa kendergyárában tűz ütött ki. A munkások nem vésztették el lélekjelenlétüket, a tüzet elfojtották. A kár 500 pengő. A tüzet a gépből kipattanó szikra idézte elő.

Kettős szerelmi dráma. Sátoraljaujhelyről jelentik: Tóth József mezőgazdasági munkás féltékenységi rohamában agyonlőtte Milinkó Margit 20 éves leányt, majd öngyilkosságot követett el. Az orvosi kezelés már egyikükön sem tudott segíteni.

Halálraégették magukat a tüzzel játszó gyerekek. Zalaegerszegről jelentik: Borzalmas gyermekszerencsétlenség történt Orvár községben. Lisztes István napszámos három kis gyermeke a disznóólban tüzzel gyújtottak, hogy almát süsenek. A nagy füsttől elkábultak a gyermekek, majd a kigyulladt ólban úgy összeégtek, hogy életbenmaradásukhoz nincs remény.

Százezer példányszámban jelenik meg a vakok napilapja Tokióban. Tokióból jelentik: A Yomjuri című tekintélyes japán lap elhatározta, hogy augusztus 15-től kezdve vakírásban is kiad naponta egy számot. Ez lesz az első napilapjuk a vakoknak. Az újság elhatározásában igen nagy szerepet játszottak a hadirokkantak. Az újság az úgynevezett japán vakírásban készült, amely 51 úgynevezett Katakana-jelből áll. Ez nagymértékben hasonlít a kínai írásmódnak. A lap igen nagyszámú kiadásban jelenik majd meg, mert körülbelül százezerre becsülik a vakok számát Japánban. A vakírással megjelenő újság révén ezeket is rendszeresen lehet majd tájékoztatni a világ eseményeiről. A lap napenként nyolc oldal terjedelemben jelenik meg és a szokottnál is olcsóbb áron adják el. A havi előfizetés körülbelül 80 fillér lesz.

Csütörtökön edzőmérkőzést és tagértekezletet tart a MOVE ZTK. A MOVE ZTK csütörtökön este tartja szokásos heti tagértekezletét, amelyen minden tag megjelenése kívánatos. Ugyancsak csütörtökön tartja az egyesület eheti nagy edzőmérkőzését is, délután fél hétkor.

Újrendszerű kályha. Mint Kolozsvárról jelentik, a város mérnöki hivatalában Sándor József nyugalmazott államvasuti művezető meghívott szakértők előtt bemutatta újrendszerű kályhatalálmányát. A meglepően kisterjedelmű kályha, amely a cserép- és vaskályha minden előnyét egy sít magában, négylapos, légfűtést szolgál-tató öntött-vaskályha van elhelyezve. A bemutatott kályha két kilogramm fával hét perc alatt száz foknál nagyobb hőt fejlesztett. Egyetlen ilyen kályha több egymásba nyíló helységet tud kellőképpen befűteni.

Negyvenkét úkunoka kísérte utolsó útjára a 105 éves tanítót. Százöt éves korában meghalt Nagyszénáson Ferki Benjamin nyugalmazott tanító. 1837-ben született, 20 éves korában kezdett tanítani és 1900-ban ment nyugalomba. Temetésén 3 fia, 12 unokája, 30 dédunokája és 42 úkunokája vett részt. A temetési szertartást egyik unokája, Horpáczy Sándor prépost-plébános vezette. Az idős tanító élete utolsó napjait egészséges volt, sohasem betegeskedett, csak a látása gyengült meg kisése. Halála is csendes volt, egy karszékben alvás közben érte a halál.

A »munka szépsége« C vitaminnal. A német munkafront által a háború előtt megkezdett »munka szépsége« akció, amely a munkahelyeknek rendbentartását és szépítését tűzte ki céljává, a háború alatt tovább működik. Az eddigi elért eredmények, amelyek nagyrészt az üzemek kiépítéséből, a munkahelyek irodák és üzemek kiszépitéséből álltak, a német munkafrontot arra indították, hogy a gyárak és üzemek környékén elterülő törmeléklerakodó helyeket is beültessék. Stassfurt egyik Közép-németországi város nagyüzeme járt e szempontból jó példával elől és az üzem környékén levő törmeléklerakodó helyet 50.000 vadrózsával ültette be. A vadrózsának a gyümölcsét, a csipkebogyót, amely tízszer annyi C vitamint tartalmaz mint egy narancs vagy egy citrom, leszedik és felhasználják, miáltal nemcsak az üzem környékét megszüntít teret tüntették el, hanem a mai élelmezés egyik legfontosabb részét a C vitamint is nyerték. (MNK)

HIRDESSZEN
A „DÉLVIDÉKBN„

Ma hajnalban lépett életbe a Budapesti Nemzetközi Vásár 50%-os utazási kedvezménye

Páratlanul látványosnak ígérkezik a pénteken megnyíló Vásár

A legjobb teljesítményeket mindig az akadályok, a nehézségek váltják ki az emberből. All ez a pénteken megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásárra is, amely — utalva a sok rendkívüli akadályra — a „háborus Vásár” nevet vette fel.

A Vásáron közel 1.000 kiállító vesz részt a magyar ipar legkülönbözőbb szakmaiból. Fokozza a felvonulás érdekességét, hogy a szakmák majd mindegyike különleges, a kereskedők és fogyasztók szempontjából újszerű árut mutat be. Rengeteg az országban még alig látott műanyag, az olyan póanyagból készült áru, mely nemcsak minőségével, de tetszetős külsejével is meg fogja hódítani a közönséget. A számos érdekesség között első helyen állnak a textilipar, a bőr- és lábbeliipar, a gép- és műszeripar és különösen azok újításával vesz részt a butoripar is. Általános érdeklődésre számíthat az élelmiszeripar, különösen azokkal a készítményeivel, amelyek a konyha részére nyitnak új lehetőségeket.

Az ipar közel 200 szakmára terjedő bemutatkozása mellett teljesen újszerű képet ad a Vásárnak a különféle hatóságok és közüzemek rendkívül látványos kiállítása, mely a Vásár központjában, épületekkel körülszerelt két hatalmas teret foglal el. A közellátás a gáz- és villany, a MÁV, a MFTR, a Csepeli

Kikötő, a Háziipari Központ, a Posta, melynek épületében a harctéri rádióüzenetközvetítés lesz, a Vitézi Szék kiállítása, a Lábbeli-, a Papírhulladék- és a Textil-Központ mind-megannyi érdekes mondanivalóval lépnek a közönség elé.

Tekintettel a Vásár „háborus” jellegére tágas teret foglal el a repülőgépkiallítás, ahol a közönség feje fölött lebegő nehéz bombázótól kezdve a vadászgépekig és könnyű sportgépekig a közönség meg fogja ismerni a repülés minden katonai és polgári lehetőségét. A magyar nehézipar motorizált úteget állít ki minden kellékével. A honvédek dicsőségét hirdeti a szovjethadiszákmánykiállítás.

Sokáig folytathatnánk még az érdekes ségek felsorolását, a levente-kiállítás, a ruhabemutató, a 9 külföldi állam nemzeti pavilonjainak, a Vásár területén működő film- és bábszínházak, a külföldi nehézipar csodagépeinek, az élettől lüktető Vásár péntektől kezdve látható szenzációinak ismertetését. Szólni kellene még a Vásárral egyidőre eső számos egyéb budapesti eseményről és a Vásár kedvezményeiről is. Itt csak arra utalunk még, hogy a Vásár féláru utazási kedvezménye ma hajnalban lépett életbe és hogy a kedvezménnyel augusztus 24-ig lehet Budapestre utazni.

Kállay és Bánffy tanácskozása

a zsidóbirtoktörvény végrehajtási utasításáról és a borértékesítés feladatairól

Kállay Miklós miniszterelnök és a kormány tagjai ezen a nyáron lemondottak a nyári szabadság élvezéséről és pár napig tartó pihenőtől eltekintve megfeszített munkával dolgoznak minisztériumaik élén. Kállay Miklós ezen a héten is sorozatos megbeszéléseket folytat kormányának tagjaival, valamint a gazdasági élet vezetőivel. A kora délutáni óráktól késő estig tanácskozott báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszterrel. Részletesen megbeszéltek a zsidóbirtokok igénybevételéről szóló törvény végrehajtási utasítását. A földművelésügyi miniszter jelentést tett a kormányfőnek a földművelésügyi igazgatás átszervezésére tervezett intézkedésekről.

Miként a miniszterelnök zalaegerszegi beszédében bejelentette, ezen a téren mely reható szervezeti intézkedések várhatók.

Tanácskozás volt a miniszterelnökkel a küszöbön álló szürettel kapcsolatban a szőlő és borértékesítés kérdéseiről is. A megbeszélésen a földművelésügyi miniszterén kívül szakreferensek is részt vettek. Az idei rendkívül kedvező terméskülátások szükségessé teszik, hogy kellő időben megfelelő intézkedések történjenek a borértékesítéssel kapcsolatban. A miniszterelnök és a földművelésügyi miniszter később megvitatták a földművelésügyi tárca több más időszzerű kérdéséről is.

Magyarország áldozatvállalása az európai hadiellátásban

Lossonczy István közellátási miniszter a Das schaffende Ungarn című folyóiratban Magyarország áldozatvállalása az európai hadiellátásban címmel cikket írt, amely többek között a következőket tartalmazza: Magyarország a bolsevizmus elleni harcban nemcsak véráldozatokat hoz, hanem jelentős gazdasági hozzájárulásokat is vállalt azért, hogy az új Európa tényleg megszülessen. Minden erőforrását fókuszosan az európai sorsközösség szolgálatába állította és arra törekszik, hogy többtermelése révén európai hivatását teljesítse. Nálunk ma már mindenki tisztán látja és tudja, hogy a sorozatos katonai győzelmek elengedhetetlen feltétele és kelléke az erős háttország, hogy ott a gazdasági front kiegyensúlyozottan működjék.

Ezért nemzetünk az elsőrendű táplálkozást jelentő cikkek közül főleg gabonane-műekben, élőállat-exportban, burgonyában,

hüvelyesekben, szárított főzelékfélékben, gyümölcsben és különböző konzervfélékben jelentős készleteket bocsátott már a múltban is a tengelyhatalmak rendelkezésére. Itt kell még emlékeztetnünk arról is, hogy a közelmúltban visszatért Bácska egész természetesen a háború tartamára egészen a tengelyhatalmak háborus ellátásának megsegítését szolgálja.

A mezőgazdaság terménytermékeiben kívül nem hagyható figyelmen kívül a mezőgazdasági ipar termékeinek, valamint az ország területén található ipari nyersanyagoknak a tengely részére történő részbeni rendelkezésére bocsátása sem, valamint az ország háborus iparának szabad termelési kapacitása és munkaereje is teljes egészében a tengely háborus vezetésének szolgálatában áll. Nagy számban bocsátott nemzetünk szakképzett ipari munkaerőket is a birodalom rendelkezésére és

országunkban lévő nyersanyagokból is említésre érdemes készleteket tudunk a győzelem szolgálatába állítani.

Az átmeneti idő alatt voltak nehézségek, de a kezdeti zökkenőket már sikerült levezetni. Az ipari nyersanyagok termézetes következményeként a közellátással kapcsolatos ipari szükségletek biztosításánál helyenként mutatózó káros jelenségek áthidalása pótló- és helyettesítő anyagok fokozottabb beállításával, valamint a hulladékanyaggyűjtés átfogóbb rendezése révén már foyamatban van.

Népruházati és közérdekű „textilvastartalékot” létesít a textilközpont

Budapestről jelentik: A közellátásügyi miniszter abból a célból, hogy a rendkívüli népi textiláru szükségletek kielégítésére megfelelő készletek álljanak rendelkezésre, a textilközpontban intézett rendelkezéssel „népruházati textiláru vastartalék” létesítésére adott ki utasítást. A miniszteri intézkedés nyomán a textilközpont megállapította azoknak a textilárúknak a jegyzékét, amelyek egyhavi termelésének öt-százalékát a textiltyárak és üzemek „vastartalék”-ként tartoznak kezelni. A népruházati vastartalékúru a gyárak raktárában marad és abból kiszállítás kizárólag a textilközpont írásbeli felszólítására eszközölhető.

A textilközpont a következő cikkek közül rendelte el a népruházati vastartalék létesítését: férfi és női szövetek, felöltős és kabátiszövetek, vászon, inlet, kanavász, zefir, french, stux, novida, kordhársony, kartonszerű nyomottáru, flannel, karton, barhend, zeug, beige, pelenka, zsebkendő, fejkendő, a konfekcionált cikkek közül pedig elsősorban a férfing és alsónadrág.

Hasonló rendelkezés látott napvilágot a közérdekű célokat szolgáló »A« jelzésű textilvastartalék képzése érdekében is. A kisajátítandó »A« jelzésű textilvastartaléknak hivatalos magyarázat szerint az a célja, hogy készletek álljanak rendelkezésre később mutatózó olyan igények kielégítésére, amelyeket természetükre való tekintettel feltétlenül honorálni kell, de amely igényeket semmiféle más úton kielégíteni nem lehet. Ilyen igények mutatkozhatnak mind a fogyasztók, mind a szállítók részéről. Az »A« jelzésű textilvastartalék létesítése felajánlás alapján történik, eltérően a népruházati textilvastartalék létesítéséről. A felajánlásra a textilközpont már fel is szólította az érdekelt vállalatokat.

A vastartalék céljára felajánlott és ilyen minőségben a textilközpont által elfogadott áruk folytatólagosan az egyes vállalatok birtokában maradnak. Azok jellegük mellett is a rendes kereskedőktől megkövetelt gondossággal kezelendők és tárolandók, mert az »A« jelzésű textilvastartalékot képző áruk fokozott mértékben tekintendők a nemzeti vagyon egy részének. A textilvastartalék az előírások szerint elkülönítve tartandó és jelzéssel látandó el.

Hol kapható Budapesten

a „Délvidék”?

Nyugati p. u. II. (II. o. folyosó)
Nyugati p. u. IV. (mozgóarúsítás)
Keleti p. u. (nagycsarnok)
Keleti p. u. II. (II. o. folyosó)
Keleti p. u. III. (perron)
Andrássy ut. 1.
Szt. István krt. 1.
Déli p. u. csarnok
Szt. Lukács fürdő
Rákóczi ut. 21.
Erzsébet krt. 1.
Kelenföld p. u.

S P O R T

Kula az NB III-ba kéri beosztását

Uj vezetőséget választott az egyesület és belépett a leventeegyesületbe

A Kulai AFC az elmúlt évben kitűnően szerepelt, s az NB III-ba kapott beosztást. Súlyos anyagi gondjai miatt azonban az utolsó három mérkőzésre nem tudott kiállni és ezért törölték.

Az egyesület vezetősége azonban mindent elkövet, hogy ismét talpra állítsa a KAFC-ot. Ennek érdekében értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy belépnek a Levente Egyesületbe. Az egyesület élére a következő új vezetőséget választották meg:

Diszelnök: dr. Chehi János főszolgabíró, Raile Károly plébános, dr. Schick Károly közjegyző, Schwere Sándor gyáros, dr. Stiefelmayer László bírósági elnök, Wigchart Ernő, Stolcz Nándor, Knefely Géza, Varga Károly és Futó András. Elnök: Csávossy László főjegyző, társelnök: Cetthofer István, ügyvezető elnök Baló Zoltán, a labdarugó szakosztály vezetője Regécz Károly, alelnökök dr. Kósa György, dr. Korsóssy István és Pokrec András, titkárok Wigchart Ferenc és Topalics István, intéző Diezler György, pénztárosok György Antal, Varnyu Vince, Bálint Sándor, Bolcz János, Vrhor Ferenc.

A választmány tagjai: Reinhard Lajos igazgató, Vitsek János, Ács Ferenc jegyző, Ács Ferenc postafőnök, Koréh István, Preininger János, Rencz Mátyás, Szauer Mátyás, Varnyu János, Antolin Mihály, Becherer Jakab, Magyarits Béla, Farkas Antal, Kurin Károly, Pintér Nándor, Horváth István, Kovács Dezső, pótválasztmány: Juhász Sándor (trafikos), Goga István, Brauchler Lajos, Pastyik János, Pastyik József és ifj. Kanyó Ferenc, pályagondnok Mack István és Licenberger Károly, szertáros Mechr Mátyás, számvizsgáló bizottság Kovanda József, Csányi Dezső, Kovács Lajos, Stojics Károly, ügyészek dr. Schik Barnabás, dr. Horváth Imre, dr. Lederer Tibor, orvosok dr. Kósa György, dr. Zeke Gábor, dr. Boros György, fegyelmi bizottság Katafics Lajos, Bognár József, Akermann József, Árvai Mihály, vigalmi bizottsági tagok Ács József, Dadeka József, Csányi Dezső, Juhász Sándor, Katafics Béla, Romoda György, az atlétikai szakosztály vezetője Romoda Ferenc, az asztalitenisz szakosztály vezetője Vighert Ferenc.

Elhatározták azt is, hogy az MLSz-től kérni fogják a csapatnak az NB III-ba való beosztását.

A Törekvés legyőzte az Újpest csapatát

Törekvés - Újpest 6:5 (2:1)

Szent István Kupamérkőzés. A Törekvés kedden este 14 ezer nézőközönség előtt játszotta le a Szent István Kupa első fordulóját az Újpesttel. A mérkőzés erős iramu volt és az a Törekvés győzelmével végződött.

Eddig, mint ismeretes, a Gamma, a Szolnok és a Ferencváros harcolta ki a to-

vábbjutást. A negyediknek most a Törekvés megy tovább.

Az Újvidéki AC szombaton Zomborban játszik

Sportköröktől nyert értesülésünk szerint az Újvidéki AC kiváló együttese szombaton Zomborban vendégszerepel. A kitű-

nő csapat, amely a Délvidéki Serleg mérkőzések során a döntőbe jutott, s valószínű, hogy győztese is lesz a serlegtornának, komplett csapatával jön Zomborba, ahol a MOVE ZTK-val méri össze erejét.

Topolyai sporthírek. A TSC vasárnap Kelebián 8:3 (3:2) arányban legyőzte az ottani sportegyesületet. Demus hat gólt lőtt. — Vasárnap a szegedi vasutascsapat játszik barátságos mérkőzést Topolyán. Ezalkalommal mutatkozik be Otterbein, a TSC új kapusa. — A Kerékpár-egyesület szeptember 6-án Topolya-Szenttamás és vissza utvonalon versenyt rendez. Benevezni augusztus 30-ig lehet Faragó József kereskedőnél, Topolya. Nevezési díj 1 pengő.

BÁCSKERTES

Törekvés—zombori Bánát SE 3:2. A hazai csapat megérdemelten győzte le a zombori Bánát SE csapatát. A tiszta jövedelem negyven százalékát a Vöröskereszt útján elküldik a harc-téren küzdő honvédeknek.

KULA

Kulai AFC—Kulai ifjuság (volt Hajdu) 4:0. Barátságos mérkőzés. Jók voltak a győztes csapatból Polyvás, Klespiesz és Tremi, az ifjuságból pedig Czaja és a jobbátvéd. A mérkőzést Gerner vezette.

A pécsi vasutascsapat Zomborban. A minden évben megtartandó hagyományos vasutas labdarugó bajnokságra a zombori MÁV SE is benevezett. Az első fordulóban, augusztus 20-án, Szent István napján a zombori vasutascsapat a pécsi vasutasokkal játszik. A mérkőzés elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

A bajai Levente labdarugóegyesület Zomborban. Szombaton a bajai leventék labdarugó csapata Zomborban vendégszerepel. A kitűnő sportegyesület Zombor válogatott leventécsapattal játszik előmérkőzést.

LIVIAÉRT TETTEM

(29)

Nekem parancsaim vannak! Attól, akit maguk itt el akartak fogatni. Maga sohasem fogja meglátni a banditát, miss! Sajnálom, hogy maga akadt itt az utamba, de...

Utánakapott. Betty azonban a kétségbeesés elszántságával kiszakította magát az idegen karjából és nekiiramodott a folyósónak. Azt hitte, hogy híres gyorsasága, amellyel Bostonban annyi aranyérmét szedett össze az egyetemi versenyeken, itt is segítségére lesz. Számított a golyókra is, amelyeket majd utána fog küldeni az ismeretlen, ezért nem futott egyenes vonalban, hanem ide-oda, cik-cakban, bár a keskeny folyósón ez nem sokat jelenthetett.

A leány még a halálos rémület pillanatában sem vesztette el a lélekjelenlétét. Már a hetedik szökkenésnél éppen egy üvegnégyzetgözhöz jutott el, amelyen látta a rablás, betörés és veszedelemjelző rendőrségi csillagot. Mint a modern üzletházaknál szokásos, ez is a fal egyik alsó sarkán volt, hát Betty, amint elfutott mellette, a sarkával berugta ezt a jelzőkészüléket. A vastag üveg meg sem pendült, amint beropant. Betty tovább rohant és a második kanyarodónál egy másik hasonló üvegtáblával is végzett.

Többre nem volt ideje, mert az ismeretlen üldöző elérte és elkapta a derekát. Előredobta a fejét és Betty elszörnyedve eszmélt arra, hogy ezek után csak egy iszonyu ütés kell a tarkójára és elérte őt is a bandita ellenségeinek a végzete!

A halálfélelem annyira megrohanta, hogy egyszerre elgyengült. Elernyedtek az izmai.

Szinte rajta csüngött az óriás karon, amely tartotta. Várta a halált és semmit sem tudott volna tenni ellene.

Az idegen azonban hirtelen eleresztette őt. Betty összesett a sarokban, éppen a lámpa gondolt rá, hogy nála van néhány irás, amelyből megtudhatja a támadója, kicsoda került a keze közé! És akár ő a bandita, akár csak a kísérelje, mindenesetre megvan rá a nagy oka, hogy ne eressze tovább. A fekete haju ember hamarosan rábukkant Dunny felügyelő egyik levelére nála. Már pedig Dunny daddy nem birt le szokni arról, hogy még a leányának is csak teljes névaláirással ellátott és hivatalos címét pontosan közlő leveleket írjon!

— Igen! — hallatszott halkan. — Betty Dunmore, a felügyelő leánya. Dunny felügyelőé, a Foster streetről! Minő csodálatos! Kisasszony, maga, maga...

Betty csak most pillantotta meg, hogy a magas, fekete haju ismeretlen oldalán egy barna bőrtáska lógott. Ugy futólag észbe jutott, hogy valamikor ilyet találtak Mike Gerrysnél is, akit később megölt a szörnyeteg. De aztán azonnal elmosódott az agyában ez az észrevétel. Le nem vette volna a szemét az idegenről, aki visszatette a levelét és fölemelte az ő arcát, egészen közel magához.

Érthetetlen szavakat suttogott. A leány fölismerte a nyelvet, olasz volt! Kétszer is megkísérelte, hogy fölemelje a karját és megpróbálja megegyszer a menekülést, de egyetlen tagja sem engedelmesdett!

BETTY ÉS CHARLIE

Lassankint magához tért annyira, hogy visszafutott a 71-es számú ajtó elé. Itt lihegett egy kicsit, majd villámgyorsan átgondolta, mit tehetne, ha már elszalasztotta a nagy leleplezést?

A következő pillanatban már megdöngötte kezeivel a 71-es számú ajtót és kiabálni kezdett a kulcslyukon át:

— Halló, Charlie! Nyisd ki azt az ajtót! A bandita már itt volt! Add meg a vészjelt! Tüzd ki az ablak elé az oxigénfáklyát! És erressz be, mert nagyon megrémültem, azt elképzelted!

(Folvtatiuk)

Apróhirdetések

Szőlőbirtok Kisköszegen eladó, természetesen vagy anélkül. 7900 négyszögöl megosztható, két lakóház, két pince, 200 Hl. edény és teljes felszerelés. Tulajdonos: Bezdán, Horthy Miklós u. 39. a-2154-f

Jómunkás nőifodrászt, vagy fodrásznőt azonnali belépésre felveszek. Pirv Gusztáv, Apatin. a-2182-f

Keresek I. és II. polgárista leányaim részére teljes ellátást izr. uri családnál Guttman Dániel címére, Baimok. a-2184-f

Kalap utca 42 számú ház szabadkézből eladó. Érdeklődni: Thököly ut 28 alatt. a-2160-f

Bezdánban Gerber Maudolna kiad 16 hold földet tanvával. 10 holdat parcellánként, a földben és határban. Érdeklődni: Gróf Telekv utca 15. a-2177-Ack

Pálinka, kitűnő minőségű, 22 fokos. Állandóan beszerezhető Pílisi Ferenc szeszfőzdéjében. Vörösmart. a-2154-f

Jókarban levő Sachs motorkerékpár eladó. Union garázs, Zombor. a-2185-f

Lengyel-féle használt butorok eladók. Csihás Benő utca 14. délután 3—6-ig megtekinthetők. a-2186-f